

2 . Alba Iulia | Punct: Castrul roman Apulum | Anul: 1994

Anul: 1994

Cod RAN: 1026.01;1026.02;1026.10

Perioade: Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Epoca romană timpurie, Epoca migrațiilor

Tipuri sit: tip neprecizat, structură de cult/religioasă

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic

Autori: Mihai Blăjan, Vasile Moga

Instituții: Oficiul Județean pentru Patrimoniu Cultural Național Alba-Iulia, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia

Șantierul arheologic Alba Iulia

Raport

A. Orașul roman Apulum (Colonia Aurelia Apulensis).

Campania arheologică din anul 1994, în zona intramurană estică a Coloniei Aurelia Apulensis, și-a propus să aducă la lumină noi elemente ale tramei stradale a acestui important centru urban situat în partea sudică a castrului legiunii a XIII-a Gemina.

În acest scop, secțiunea arheologică, trasată pe direcția est-vest, a intersectat într-unul din capetele sale, cardo maximus, pus deja în evidență prin săpăturile din anii 1989-1990. În campania arheologică din anul trecut s-a intrat într-o zonă în bună parte răvășită de căutătorii de piatră din perioada modernă. astfel încât, edificiile antice existente aici au fost parțial afectate. Din zidurile acestora, executate în opus incertum, reperate în cursul săpăturilor, se mai păstrau în elevație numai câteva asize, sau amprenta acestora, observabilă în stratigrafie. La aproximativ 35,5 m. de cardo maximus a fost surprins, spre est, traseul unui cardines care se adaugă altor trei, identificați în anii precedenți, în intervalul cuprins între incinta de pe această latură a orașului și cardo maximus.

Sunt de semnalat și în acest an vestigiile aparținând primei etape de locuire în această zonă, alături de un inventar bogat, în care alături de ceramică de uz comun au fost identificate și numeroase fragmente de terra sigillata, fibule, interesante piese din bronz și plumb, opaițe întregi sau întregibile, obiecte utilizate în practica medicală antică, precum și o monedă din bronz aparținând epocii lui Traian, piesă numismatică ce reprezintă un important reper cronologic pentru datarea nivelurilor romane de locuire de la Partoș.

B. Castrul roman Apulum. Vasile Moga, Muzeul Național al Unirii Alba-Iulia

În vederea întocmirii documentației privind restaurarea, conservarea și redarea în circuit științific și turistic a porții de sud a castrului legiunii XIII Gemina de la Apulum (porta principalia dextra), Muzeul din Alba-Iulia în colaborare cu Universitatea "1 Decembrie" (reprezentată prin topograful Valerian Bărbuță) a reluat, printr-un sondaj de verificare, cercetările în acest punct.

S-a avut în vedere turnul de vest al porții, unde au apărut stratigrafic, un pavaj din cărămidă (păstrat pe o suprafață de 3,50/2,50 m.) plasat în interiorul fostului turn roman, pavaj datând eventual de la sfârșitul veacului XIX, s-a pus în evidență nivelul monetăriei feudale a orașului și s-a reușit degajarea laturii vestice a turnului propriu-zis, având în alcătuire blocuri ecarisate în opus quadratum, legate cu mortar. Având grosimea de 1,50 m., latura degajată a turnului se păstrează pe o lungime de 6,70 m.

Urmează ca în campaniile viitoare să se degajeze întregul turn și să se pregătească terenul pentru restaurare.

D. "Crăicuța". Mihai Blăjan, O.J.P.C.N. Alba-Iulia

Lucrările de decopertare a unei suprafețe de 20 ari la sud de oraș, lângă "Izvorul Împăratului"

("Crăicuța") au distrus partea superioară a unor complexe de locuire din perioada prefeudală.

Cercetările de suprafață din iulie 1994 au identificat conturul a zece gropi săpate la adâncimi diferite în stratul de argilă aluvionară maroniu-gălbui, depus pe marginea terasei. După evacuarea pământului din interiorul porțiunilor de gropi rămase intacte s-a constatat că acestea aveau forma cilindrică, ovoidală și bitronconică și îndepliniseră funcția de depozite de cereale. Pământul de umplutură conținea multă cenușă, bucăți de cărbune, cărămizi fragmentare și bolovani de râu, fragmente ceramice răzlețe lucrate cu mâna sau la roată rapidă. Se remarcă marginile de chiup, un fragment de opaiț, două greutateți tronconice de la războiul de țesut, câteva fusaiole din lut ars și obiecte atipice din bronz și fier, bucăți din pietre de râșniță, rare oase de animale, cochilii de gasteropode etc.

Studiul inventarului arheologic contribuie la datarea depozitelor de cereale în secolul al VI-lea e.n. Ele sunt anexe gospodărești și aparțin unor locuințe situate la sud de așezarea prefeudală, în vecinătatea izvoarelor potabile ivite pe marginea și la piciorul versantului terasei a doua a Mureșului.

E. B-dul "1 Decembrie 1918". Mihai Blăjan, O.J.P.C.N. Alba

Cu prilejul excavării gropii de fundație a unui edificiu situat în colțul sud-vestic al intersecției str. Vasile Goldiș cu B-dul "1 Decembrie 1918", în noiembrie 1993, au fost distruse numeroase complexe arheologice.

S-au identificat stratul de cultură roman, de culoare cenușiu-negricioasă sau brun-roșcat, așezat direct peste humusul antic lipsit de urme de locuire preistorică și trei fundații de clădiri de suprafață, construite din bolovani de râu și bucăți de cărămizi înecați în mortar de var. Grosimea zidului măsoară 0,60 m. și baza substrucțiilor este așezată pe un strat de balast. În colțul de est al gropii s-au conturat gura de alimentare a unui cuptor de ars tegulae umplută cu bolovani de râu, lespezi din gresie și cărămizi fragmentare. Pe latura estică s-au dezvelit 3 gropi menajere, din care una aparține unei fântâni.

Depunerile postromane și prefeudale lipsesc în acest sector al orașului, situat la circa 400 m. spre vest de castrul antic, dar feudalismului timpuriu îi aparțin stratul de cultură cenușiu-negricios (0,20 m.) și 4 locuințe identificate în colțurile de sud-vest și nord-est și pe latura de nord a gropii. Construcțiile sunt bordeie cu o singură încăpere și gârlici de acces în interior, încălzite de o vatră simplă sau cuptor cu bolta din lut ars. Una din locuințe prezintă sub nivelul podelei o groapă tronconică, cu gâtul cilindric, utilizată odinioară ca depozit de cereale, care conține oase de animale și fragmente ceramice din secolul al X-lea.

Nivelul medieval târziu cuprinde un strat de locuire brun-roșcat și două locuințe semiîngropate din secolul al XVIII-lea și marchează continuarea vieții în vatra așezării medievale târzii, situată pe "Platoul Romanilor", la vest de "Cetate".

Informații suplimentare online

[Raportul 82 din cronica.cimec.ro](http://Raportul%20din%20cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://Localizare%20pe%20hart%C3%A2%20folosind%20Mapserver%20Cimec.ro)
